

Dobrá žena lepší než pár volků

Byl jeden muž a žena a měli pár volů; vedle nich žili sousedé a ti zas měli vůz. Když přišla neděle anebo nějaký svátek, vezme si jeden z nich vůz, zapřáhne voly a jede do kostela nebo na návštěvu k příbuzným; a za týden zas jede druhý, tak se spolu vždycky pokojně porovnali.

Ale jednoho dne povídá žena prvního souseda:

„Jakpak my k tomu přijdem: voly musíme krmit, jak je rok dlouhý, a soused nic, vůz žádné krmení nepotřebuje. Víš co, muži, vezmi voly a žeň je prodat. Pořídíme si koně a pak i bryčku a budeme sami jezdit, kdykoli se nám zachce.“

Ráno chalupník vzal voly a vedl je k městu. Cestou ho dohonil jezdec na koni.

„Bud' zdrav!“ zamával na něj bičíkem.

„I ty, dobrý člověče!“ pozdravil se s ním a jezdec se ho zeptal:

„Kampak vedeš ty voly?“

„Na trh. Abychom se sousedem dál vycházeli v dobrem, musím je dát z domu.“

„Vyměň voly za mého Ryzáka.“

Muž si rázem vzpomněl, co mu říkala žena, a aby si to snad koňář nerozmyslil, napřáhl pravici: „Dobrá, plácnem si.“

Dostal koně, vyhoupl se na něj a jede dál. Netrvalo dlouho a potkal chlapíka, který před sebou hnál krávu.

„Bud' zdrav!“ zavolal na něj kravař.

„I ty, dobrý člověče!“

„Kampak jedeš, příteli, tak časně zrána?“

„Na trh...“

„Ty chceš prodat takového pěkného koně?“

„Pročpak bych ho prodával? Právě jsem ho vyměnil za pár volů.“

„A tak ho teď vyměň se mnou, dám ti za něj krávu.“

„Dobrá, plácněme si.“

Chalupník dostal kravku, hnal ji dál a zanedlouho přišel k poli, kde se pásly svině.

Pasák na něj zavolal: „Bud' zdrav!“

„I ty, dobrý člověče.“

„Kampak vedeš tu kravku?“

„Na trh. Chci ji prodat.“

„Vyměň ji se mnou, dám ti za ni tuhle svini.“

„Dobrá, plácnem si.“

Sebral prut, žene se dál a přišel k louce, kde ovčák pásal ovce. Chalupník si s ním vyměnil svini za ovci a v duchu si ještě pochvaloval, jakou pěknou má ovečku, ta se bude pást sama okolo stavení, ani ji nemusí krmit a vůbec už nemusí kupovat bryčku, na ovečku by stejně byla těžká. A tu si řekl: „Co bych se trmácel k městu,“ a obrátil se k domovu.

Brzy přišel k veliké řece, na ní hejna hus sem tam pluly po hladině. Ale co s ovečkou, ta neumí plavat! Zastavil se na břehu, dal se do řeči se ženami, jak by se dostal na druhou stranu. „Přebrod' řeku, voda tu není hlubší než po pás.“

„A co ovečka!“ zavolal na ně, „ta se má utopit? Vyměňte mi mou ovci za husu, ta řeku přeplave.“

„Vyber si, kterou chceš, dobrý člověče.“

Husa řeku přeplavala, on pak řeku snadno přebro-dil a putovali spokojeně dál. V jedné vsi dohonil ženu v šátku.

„Bud' zdrav, pocestný člověče,“ pěkně ho pozdravila.

„I tobě pánbůh požehnej.“

„Mám pěkného kohouta. Nechceš ho vyměnit za tu husu?“

„I co by ne, kohout je v ocase pěkně vybarvený, ženě se bude líbit.“

Plácli si, chalupník jde dál a v tom ho zas kdosi dohání:

„Jdeš prodávat toho kokrháče?“

„Tak tak,“ do dlouhých řečí se nepouštěl. Pocestný nesl na rameni dubovou truhlici, byla mu velmi těžká, i na-bídl mu:

„Víš co? Vyměň svého kohouta za tuhle mou truhlici.“

„K čemu by mi byla dobrá?“

„Tvá žena do ní naskládá plátno i kanafas.“

„To máš pravdu. Plácněme si.“

Vyměnil kohouta za truhlici a s veselou se vrací domů. Přichází k další řece. Na břehu stojí převozník, a kdo chce na druhou stranu, musí mu zaplatit. A bác, je po radosti, milý chalupník nemá v kapse ani kopěječku.

„Převezte mě taky!“ zavolal na převozníka.

„Až zaplatíš, převezu i tebe.“

„Nemám peníze,“ obrátil kapsy rubem navrč.

„A co to držíš na rameni?“

„Truhlici. Žena do ní bude rovnat plátno.“

Převozník ho vyzval:

„Dej mi svou truhlici, převezu tě přes vodu.“

Na druhém břehu stál houf čumaků; to byli povozníci, kteří přivázeli od Černého moře sůl a ryby. Když k nim dorazil, vyptávali se, odkud a kam jde.

„Ráno mě žena poslala, abych prodal pár volů. Cestou mě potkal jezdec a já s ním vyměnil voly za koně.“

„A kde máš jakého koně?“

„Vyměnil jsem ho za dojnou krávu.“

„A kde máš krávu, člověče nešťastná?“

„Vyměnil jsem ji s pasákem za svini.“

„A kde máš svini?“

„Vyměnil jsem ji za ovci.“

Povozníci se smáli, až se plácali do stehen:

„A kde máš ovci? Nenapínej nás.“

„Musel jsem ji vyměnit za husu, ovce by byla řeku nepřeplavala.“

„A kde máš husu?“

„Vyměnil jsem ji za kohouta.“

„A kde máš kohouta?“

„Vyměnil jsem ho za truhlici.“

„A kde ji máš?“

„Tamhle,“ ukázal na prám, kde na ní seděl převozník na znamení, že se jí nemíní vzdát. Povozníci se rozesmáli, až se prohýbali. „Nechtěl bych být ve tvé kůži. Až se vrátíš domů s prázdnou, počkej, počkej, žena ti doma pěkně vycinká!“

„I nevcinká. Ještě mě pochválí, že jsem se vrátil živ a zdráv.“

„Vsadíme se s tebou!“

„O co?“ napřáhl k nim pravici.

„Já vsadím celou jednu fůru!“ první si s ním plácl.

„A já vsadím druhou i s otěžemi!“ rozpřáhl se druhý.

„Platí, platí,“ plácali si s ním jeden přes druhého: „Jestli tě žena nevyžene, ale dokonce pochválí, všechny naše fůry budou tvé. Ale jeden z nás půjde s tebou, aby byl u toho, jak tě žena přivítá.“

„I jen pojedte, a ne jeden, nejmíň dva.“

„Pro jistotu rovnou tři!“

A zatímco povozníci čekali, než se všechny vozy přeplavily, tři šli s ním. Dva zůstali pod okny, jeden s ním šel dovnitř. Ten vstoupil do světnice první a začal jakoby nic: „Pozdrav pánbůh, hospodyně.“

„I ty buď pozdraven, pocestný člověče.“

„Neslyšelas nic o svém muži?“

„Čekám ho s obědem, abych ho s dobrou přivítala. Ráno vedl prodat pár volů. Abyste znal naši svízel. Vůz má soused, my jen voly, museli jsme je krmit, jak byl rok dlouhý, soused nic, jen zapřáhne a jede si. A tak jsem muže poslala, ať voly prodá.“

„A teď dobře poslouchej, co udělal tvůj muž. Cestou vyměnil pár volů za koně!“

„Dobře udělal. Bryčka není drahá, na tu se nějak zmůžeme.“

„Nepospíchej s bryčkou. Tvůj muž už koně nemá. Vyměnil ho za krávu.“

„A dobře udělal, budeme mít od kravičky mléko, máslo, tvaroh...“

„Žádné máslo, tvarohu ani špetka. Tvůj muž vyměnil krávu za svini.“

„Ó můj muž! Co bychom si počali s podmáslem a se syrovátkou! Svini užijeme snadno. A ona dá podsvinčátka, celé stádo jich pak poženeme na trh.“

„Osobo, ne tak zhurta. Tvůj muž vyměnil na obrátku svini za ovci.“

„Ó můj muž, jaký ten je hospodář. Ovce dá jehňátka a vlnu, budu mít předení až do svátků.“

„Jenže on vyměnil na obrátku ovci za husu.“

„Ó můj muž! Na všechno pamatuje. Husa vysedí hejno housat, na podzim je oškubám a budu mít peří víc, než přes zimu stačím sedrat, a potom na jaře draho prodám.“

„Ženská bláhová! Tvůj muž vyměnil husu za kohouta.“

„Na všechno myslí předem, můj hospodář. Kohout ráno zakokrhá, bude nás budit do práce, zvelebíme hospodářství, chaloupku zvelebíme...“

„Ženská, nebud'te blázen! Váš muž nemá žádného kohouta!“

„Sám jste mi teď povídal, že husu vyměnil za kohouta.“

„Ale on ho na obrátku vyměnil za truhlici.“

„Za jakou truhlici! K čemu by nám byla dobrá. Vy chcete mermomocí mého muže pomlouvat. Ale to by se vám mohlo nevyplatit, vezmu na vás pometlo!“

„Berte koště na svého muže. Kohouta vyměnil za truhlici. U toho jsme byli, viděli jsme to na vlastní oči. Kvůli tomu ho však nehubujte, nemá ani tu. Truhlici nechal převozníkovi, aby ho převezl přes řeku, nic jiného mu nezbyvalo. Jak vám povídám, ráno jste ho poslala na trh s párem volů a on měnil, měnil, pořád měnil, a teď přichází domů s prázdnou.“

„Přichází? Můj muž přichází!“ zaradovala se žena a všecka se rozzářila: „Co živa budu, nepřestanu blahorečit, že se aspoň sám vrátil živ a zdrav.“

Povozníkům nezbývalo než uznat, že sázku prohráli. Přivezli tři plné fůry i s otěžemi a muž se ženou dobře byli živi; od té doby se tu po vsích říká, že dobrá žena je lepší než pár volků.